

חולין

אין עוד מלבדו אמר רבי חנינא ואפילו כשפים היתה איתתא דתת קא מדררא למשקל עפרא מתוחה ברעיה דרבי חנינא אמר לה שקולי לא מסתייעא מילתך אין עוד מלבדו כתוב והאמר ר' יוחנן למה נקרא שמן כשפים שמכחישין פמליא של מעלה שאני ר' חנינא דנפישא זכותיה

אין עוד מלבדו אמר רבי חנינא אפילו לדבר כשפים היתה איתתא דתת קא מדררא למשקל עפרא מתוחה ברעיה דרבי חנינא אמר לה אי מסתייעת וילי עבירי אין עוד מלבדו כתוב איני והאמר רבי יוחנן למה נקרא שמן כשפים שמכחישין פמליא של מעלה שאני רבי חנינא דנפיש זכותיה

כשפים - טעריקין כהם פמליא של מעלה שעל מי שנגזר לחיות ממיתין: אפילו כשפים - אין בהן כח לפני גזרתו שאין כח מלבדו: מתוחה ברעיה - לעשות לו מכשפות: איתתא דתת - מילתך אם את מללחת לעשות לי מכשפות עמי: אין עוד מלבדו כתיב - ואם הנקום הפך כי לא הולכי להרע ולא תוכלי מלתא אלא ואתי מקבלן: דנפיש זכותיה - ומכרי נפשיה שמיה לאלוהי:

קלט חולין

ואיזהו שאינו מומן וכו' ר' חייא ור' שמעון דהני דרדסיאות וחד הני דרדסיאות כאן דהני דרדסיאות על שם הדרדום ומאן דהני דרדסיאות על שם מקימן אמר רב כהנא לרדי חוין וקימן שיחבר דרי בפרוי מלא והיה קרא קורי קרי היה חר מניירו דלא דתה קרי קרי אמרה לה תברתה סימא אמרי קרי קרי אמרה סימא אמרי קרי *בידי אחיזה ושחטה *א"ר אישי אמר לי [ר] חנינא מילין מילין ס"ד אלא אימא במילין

הני דרדסיאות וחד הני דרדסיאות: הדרדום - החתול להצטק בגדולו: לרדי חוין - הרך בששלו מכני

הני דרדסיאות וחד הני דרדסיאות: הדרדום - החתול להצטק בגדולו: לרדי חוין - הרך בששלו מכני

עבודה זרה לח

אמר רב אישי אמר לי רבי חנינא מילין ואמרי לה במילין שני: [מילין] דכרי כוז הן דלא מלגדי כהנה שמה: במילין - על ידי דברי לחם של כשפים הן שישין

אין-38 ויקרא יט קדושים

והידענים. מגזרת דעת, שיבקשו לדעת העתידות. וריקי מוח אמרו לולי שהאבות אמת גם כן דרד הכשוף לא אסרם הכתוב. ואני אומר הפך דבריהם, כי הכתוב לא אסר האמת רק השקר, והעד האיליים והפסילים¹²⁹. ולולי שאין רצוני להאריך הייתי מבאר דבר בעלת אוב בראיות גמורות¹³⁰

חכונ דברים יח שופטים ראשון

וזה סוד הכשפים וכמה שאמרו בהם¹³⁰ שהם מכחישין פמליא של מעלה, לומר שהם הפך הכחות הפשוטים והם הכחשה לפמליא בנד מהצדדין ועל כן ראוי שתאסור אותם התורה שיזנח העולם ולטבעו הפשוט שהוא הפך בוראו. וגם זה מסעמי איסור הכלאים כי יבואו מן ההרכבות זכמים יעשו פעולות נכריות וילדו שנויים במנהגו של עולם לרע או לטוב מלבד מהן עצמן שגוי ביצירה. כאשר פירשתי כבר¹³¹. ורבים¹³² יתחסדו בנחשים לומר שאין בהם אמת כלל כי מי יגיד לעירב ולעורר מה יהיה. ואנחנו לא נזכר להכחיש דברים יתפרסמו לעיני רואים. ורבותינו גם כן יודו בהם.

ועתה דע והבן בעניני הכשפים. כי הבורא יתברך כאשר ברא הכל כאין עינה העליונים מלהיגי ההתחונים אשר למטה מהן. ונתן כח הארץ וכל אשר עליה¹³³ בכוכבים ובמולות לפי הנהגתם ומבטם בהם, כאשר הוא מנוסה בהכמת האיזוסיגנינות, ועשה עוד על הכוכבים והמולות מנהגים מלאכים וזרים שהם: שש להם, והנה הנהגתם מעת היותם עד לעולם ועד גזירת עליון¹³⁴ אשר יש להם, אבל היה מנפלאותיו הצדומות ששם בכח המנהגים העליונים דרכי תמונות¹³⁵ וכחות להמיר הנהגת אשר למטה מהם

חידושי הרשב"א

לרבינו שלמה בר אברהם אדרת

פירושי ההגדות

י"ל על-פי כתביו ודפוסים ראשונים בצירוף מבוא, ציוני מקורות. מקבילות הערות ובאורים

פירושי "פמליא" חיל וצבא¹³⁶, ופמליא כאן רמו לטבעים שברא יתברך ונתנם בכח חקות השמים וצבאם, כאמרם¹³⁷. אין לך כל עשב ועשב למטה שאין לו מזל מלמעלה שאמרו לו גדל, שנאמר¹³⁸ הידעת חקות שמים אם חשים משטרו בארץ¹³⁹. וכשאמר אליה ר' חנינא: שקולי אין עוד מלבדו כתיב, נדמה להם שסבור שאין יכולת בדבר לשנות דבר לפי שאין עוד¹⁴⁰ אלא מה שסידר הוא יתברך לבדו והניח על הטבע, והקשו: והא אמר ר' יוחנן למה נקרא שמן כשפים שמכחישין פמליא של מעלה, לומר שמכחישין ומשנין מה שלא היה כן אם הונח על הטבע לבד, ולהטיב ולהרע מה שלא היה כן על דרך המקרה הפשוט. והיתה התשובה כי כן באמת, ולא היתה הכוונה לר' חנינא בזה, אלא לדעתו שנתעלית נפשו ונדבקת חמיר וזכותו מגינה, שהדבק אינו ניוק, שאין התחתון שולט בעליון, כאשרו בהיפך הענין¹⁴¹: והסתרתי פני מהם והיה לאכול, ואמר¹⁴²: הנה עין ה' אל יראי, וכתיב¹⁴³: תמים תהיה עם ה' אלהיך. ועל כן אמר¹⁴⁴ אין מזל לישראל, הכוונה שהם למעלה ממנו עם הדבקים במצוות שהם למעלה מהמזל באמת, והוא שרמוז ז"ל באמרם באברהם¹⁴⁵ שהעלהו יתברך למעלה מן השמים שנאמר¹⁴⁶ הבט נא השמימה וספור הכוכבים, שאין אומרים הבט אלא למי שמביט מלמעלה למטה שנאמר¹⁴⁷ הבט משמים וראה וגו'.

שאלות ותשובות

הרשב"א

לרבינו הגדול מרנא ורבנא

רבי שלמה בר אברהם בן אדרת

סימן תיג

שאסור להכנס בעניני הסכנות ולנעוה על הנס, והוא אמרם¹⁴⁸ שקיר נטוי מזכיר עון, ואמרו¹⁴⁹ כל הסומך על הנס אין עושין לו נס. ומותר לנעוה בחדש והוא שלא יסור לנו מן השם, ואמרו¹⁵⁰ ארור הגנב אשר ינטע בחדש ומי יסור לנו, אך לנעוה בשם ושיעשה לו משועה ע"י האיש הפלוני מומר ומלוה.

וזה כולל כל עסקי בני האדם במלאכתם זולתי האנשים השלמים ושזוכיהם מרוצות כמעשה דרבי חנינא בן דוסא עם הערוד¹⁵¹ שאמרו חז"ל לאדם שפגע בו ערוד ואוי לו לערוד שפגע בו רבי חנינא בן דוסא, וכמעשה דרבי חנינא¹⁵² שהיתה אשה מחרור ליעול עפר מתחת רגליו לכשפים ואמר לו¹⁵³ שקולי אין עוד מלבדו כתיב¹⁵⁴ והקשו והא אמר מר למה נקראו שמן כשפים שמכחישין פמליא של מעלה והשיבו שאני רבי חנינא דנפישן וזכותיה. ואפילו הסמי שכתסידים אין להם¹⁵⁵ רשות לעשות מלאכתן¹⁵⁶ דרך הנטחון רק כדרכו של עולם

רבינו בחיי

ביאור על התורה

בזה על פי הפוסקים הראשונים ובהם יד בעיני העדות ופירא מפורסם

שמות כב משפטים

בכשפים יש בזה צד הכחשה, וכן דעת הרמב"ם¹⁵⁷. אבל דעת רבינו חננאל ז"ל בפירושו¹⁵⁸ במסכת סנהדרין: מכחישין גראין¹⁵⁹ כאלו מכחישין. ואמר כי אין לכשפים פעולה כי אם מה שיגזור הש"י. וכענין שאמר רבי חנינא לאותה אשה * אין עוד מלבדו¹⁶⁰ כתיב. ואע"ג דמשני התם: שאני רבי חנינא דנפיש זכותיה, שנויא הוא ולא סמכין עליה, ואדרבי חנינא אתי חברין * ואם תכאל כיון שאין לכשפים פעולה אלא במקום שהקב"ה גזור למה אסרתה תורה ולמה חיובה מיתה למכשף. והטעם מפני שעבר על גזרתו של הקב"ה לעשות מה שמענו ממנו, היתה מה מי שעבר על גזרת מלך בשר ודם הייב מיתה על גזרתו של מלך מלכי המלכים הקב"ה על אחת כמה וכמה. עד כאן דבריו ז"ל.

(ז) מכשפה לא תחיה: ענין הכשף הוא הבור דברים הלוקים זה מזה וכאשר יתברך אותם הדברים למטה זה עם זה כן יתחברו ויתערבו הכחות אשר למעלה זה עם זה ותצא מביניהם פעולה נפלאה נכרית, ואיסור כלאים נוטה לזה קצת¹⁶¹ כי הוא מצרוב הכחות למעלה אשר הפרוד והרחוק ראוי בהם, וההבור בהם מזיק מאד. והנה הרטומי מצרים עיקר הכמתה היה ענין הכשף והיו עושים בהם דברים נפלאים בדרך טבע¹⁶². ודרשו רז"ל¹⁶³: למה נקרא שמן כשפים, שמכחישין פמליא של מעלה, והכחשה הפמליא הוא¹⁶⁴ כשארם גלושה למטה הרכבת דברים שהם הפך הכחות הפשוטים הנגזרים בתנועת הגלגלים ובגזרת עירון שהם * נפש להם, והם הנקראים, פמליא של מעלה, וראוי לאדם שיניח העולם שינתגס כמנהגו וכפי טבעו הפשוט שהוא בוראו יתברך שבראו כך, ואם התפסק

פירוש על התורה

להלמיד רבנו נסים ב"ר ראובן (הר"ן)

וכן כתב הרב ז"ל עוד בכפר המדעי 101, שכל אלה הדברים הכל הם ושקד
הם שנמשכו אהריהם הכרי הדעת, לא יהיה בהם ממש כלל, וזה
תיבט 102 אמר הרב ז"ל שאין בהם ממש כלל, והרי אמרו בגמרא 103
בההיא 104 אתתא דהוה בהדרא למשקל עפרא מתותיה כרעיה דר' הנינא,
אכר לה שקולי דלא מכתובינא מילתא ומקשינן והוי עביד חכי, והא
אמ' ר' יוחנן למה נקרא שמן כשפים 105, לפי שהן מכהיטין פמליא של
מעלה, ומשני שאני ר' הנינא דנפיש זכותיה, ואם אותם הדברים הם ממה
שארין בהן ממש למה יצטרך גודל זכותו, ועוד 106 יש ראייה משיבנים
נשים באשקלון.

חדושי הרמ"ה

על מסכת סנהדרין

הנשיא הגדול הנאמן הקדוש האלק

רבינו מאיר ב"ר טודרוס הלוי אבולעפאי זעליה מטבוליאולא

אשר היה לו מאסע, הכתא ואריותא לאליה, והיחסי

אמר ר' יוחנן למה נקרא שמן כשפים שמכחיטין פמליא של מעלה
וכשפים אעפ"י שמהם אחת היא מחוברת היא משתי מלות
שמן כשפים כס לשון מכתש פס לשון פמליא ולשון מכחיטין כהדרס
שמכחיט דברי חזירו כענין סס (שבועות מ"ז) שני כתי עדים
המכחיטות זו את זו, ויש לפרש לשון דבר כחוש וחלש כלומר שניתן
להם רשות לבטל גזרת פמליא של מעלה שגזר הגזירה טובה ללדיק
שאינו גמור שאם נעשו לו כשפים אין אותה גזירה עומדת לו מפני
עונותיו משל למה הדבר דומה לאדם שהיה צדיקו של מלך וזה
המלך עליו להחילו ולהקטו לימים נודמן לו הרג אחד שנתן לו
המלך רשות להרגו כל מי שחטא לפני המלך אם היה זה זכאי ואין
צידו חטא הרי הוא נוטל מאליו שהרי לא היה רשות להרג להרג
אלא למי שחטא לפני המלך ואם נמנע בו חטא הרי יתנה לו רשות
להרג להורגו, והיינו דלמור רבי הנינא אין עוד מלבדו אפי' לדבר
כשפים שאין הכשפים מועילין בני סהק"ה מביעין.

תורת חיים

הברו דרב הוסיפך והטובתך מרוב רוביני פי פיה רם ורמ ואבד הדובם השלם
הנאין הגדול הבורחם מרה אברהם חיים שור דל בן האמן מדרר הירש
שור זצל בולד תרדסי הכותא ונאנתא וחרוסי דינים על תשעה מסכתא, הדיינו
בבא קמא בבא מציעא בבא בתרא עירובין סנהדרין שבועות ע"ז
הלוין וענין דספרי ומתורו עינים החוננו משרים בהקדמת המחבר.

ארבע מיתות פרק שביעי סנהדרין

אין עוד מלבדו ח"ל הנינא אפי' לדבר כשפים נראה משום דקאי חילואת מלרס
דריש דקרא דכתיב או הנפה אלהים לבוא לקחת לו גוי מקרב גוי וכו'
ככל אשר עשה לכם ה' אלהיכם במצרים לעיניך סיפא דקרא אחת הלאה לדעת
כי ה' הוא האלהים אין עוד מלבדו משמע דאין עוד מלבדו אפי' כשפים קאמר
לפי שפגרים היתה מלאה כשפים כדלמרי' גבי יוסף חנן אחת מנשים לעפריים
וכו' ואין עבד היה יכול לנאח ממלרס מלני כשפים ועשה יאלו ששים רבוא שלא
הועילו הכשפים לכך אמר אין עוד מלבדו אפי' כשפים : 1

ואבל מה שהמהני בזה, הוא ענין הכיבוץ שאסרה אותו התורה בפירוש,
ונכלל איסורו בפירוש וזו באמרו 104: ולא תעשה כמעשיהם, ואין ספק שהוא ענין
אבתא, אע"פ שהוא ז"ל כתב בפרק הנזכר 105 שהוא דבר בטל אין אמתות לו,
ואין זה דעת רז"ל בכמה מקומות והרי אמרו 106: ההיא אתתא דמהדרא 107
לדיסקל עפרא מתותיה כרעיה דר' הנינא, אמר זילי שקולי, אין עוד מלבדו כתיב,
והקשו עליו מדאמר רבי יוחנן למה נקרא שמן כשפים 108 שמכחיטין פמליא של
מעלה וכו', והירצו שאני רבי הנינא דנפישא זכותיה, הנה מבואר נגלה שענין
הכיבוץ הם טוברים שהמגיע ממנו הוא אמתו 109 לא מדומה לבד, ועל פי מה
שכתבנו יהוייב שהיה מותר מצד הכנת המהפעל, כי מצד הפועל בצבא המרום
היא דבר בטל, ואם כן למה אסרה אותו התורה.
ונגלה לי תימה זה, ממה שאמרו רז"ל במס' סנהדרין 110 בלטיהם אלו מעשה
שדים, בלטיהם אלו מעשה כשפים, ופירש רש"י ז"ל 111 שמעשה כשפים על ידי
מלאכי חבלה הם נעשים, ועל זה הענין בעצמו מפורש מבואר, והוא שעל ידי
מעשה הכשפים יוכלו הגופים ההתהונים לקבל רושם ושפע מצד מלאכי חבלה,
וזהו ענין ראוי שתאסור אותו התורה, כי עם היות שלא יכוין בזה דבר מצד
הפועל אשר יהיה דבר בטל, עם כל זה לא ירצה הישם יתברך שנוכח צד מהגופות
ההתהונים לקבל רושם [ושפע] מלאכי חבלה, והוא כי אמנם נבראו להיות כלי
זעמו של הקב"ה לבד, לא שישפיעו כחותיהם במציאות כי אם כאשר ירצה
להשחית אומה או אישים מה כענין מכת בכורות וכיוצא בו, ובהו יובן מה שאמרו
רז"ל 112 למה נקרא שמן כשפים שמכחיטין פמליא של מעלה, והוא כי השם
יתברך ברא עולמו מהמשפיעים טוב ישפיעו תמיד, והמשפיעים רע לא ישפיעו
[תמיד] אלא כאשר ירצה השם יתברך לבד לצורך השעה, ואשר יתעסקו בעניני
הכשפים יכינו התהתהונים לקבל רשמי המשפיעים רע, והוא הפך מה שסודר
בפמליא של מעלה.]

פרשת משפטים

סנהדרין

אמר שפאקרו בצבורו לפי שם אומה המפרכת
עולה כל-כף שפאקל ספאקלון לפי שמה פס
המלך המפרכת של שני המינין והפאקל על זה
קמו שפאקת רואה המפרכת מין שפאקו מינו
נתקדש לברא מין שלישי, נקרא שפאקל המפרכת
פס שפאקת, וזל-בין נקדשו מלפאקלות על רוחנו -
אף פי נעשה בנינו - דבר שפאקת קנו רצון
למחליף דבר המפכטי האל השפאמות, ואפטר
שפאקת בנינו מזה רבו משפטי כלאי ורבים
ובהמה ונשפאנו ובקוקים נאריף פס בפאנת
השם, ונהו שפאמו וקרום לבקרה (סנהדרין טו ב)
למה נקרא שפאקת שפאקת, שפאקתין פמליא של
מעלה ושל מטה, כלומר שפאקל עולה לפי שמה
יומר מים המפכטי עליהם, וקראו כוון דבנייהם
וקרום לבקרה שפאקת, שפאקת של מפאקת ולא
אקרו, גזרת מפאקת, לפי שמהם קרוף הוא
גורו ורצה מהחלת הקריאה להיות מפאקת מזה
יוצאת מפינו עיניהם מהמפאקת, ובו חוכמת קאקלה
אל המפכטי עליהם, אקל אקרו שפאקת שפאקת
מקתש מפאקת, ומי שקבת שקלו קארו קארו
פני קלף וכו' וכו' וקלה על-פס המפכטי, לא
יורא שפאקת תנה והמפאקתיה קמו שפאקת
במקרא מוספת שפאקת (א ספ"ט) שפאקת המפכטי
אל המפכטי.

הבר שוחטין פרק ראשון חולין

למה נקרא שמן כשפים ט' ומס' שיקראו הרמב"ם פירש"י ז"ל בשפת מקן
לפי שהן נחרים כמיתי מחים, ועוד נראה לפי שהן נחרים כמ"ס
כוחות סמואלה לכך נקרא הכתף חרס"ס דמ"ס כוחות העימאלה ניבה כדלמ"ס
בנוצר חדש פתח יתרו שחילי רבי יוסף מרבי שמשן האי דקכ"ה המדבר לרנן
לישראל בכל אשר ואחר יטוח מרבים מאי רבותא הלאה שלים ט' ח"ל מ"ה
ישאל כד הוו במצרים לכתאנו נרמיהון בכל זני מסאנא דהוו שרלן, מהות
לכרעין ומשע חילי דמסאנתא וכו"ל השכת כדלמ"ס חמטין זימנין יטוח
מרבים וד' ח"ה דאין מן להו מיומם סנא דמסאח ועיקר יסוד הכיבוץ במצרים
הוא ולכן יש לכן כת להכחיש פמליא של מעלה ונראה דהייט מה שיסוד לומר
וינאח אל נפש עמו ישראל מחוס לחרות עולם וכו' לחיות עולם הוילין והלא
שפאקתו נחר הכי כמה זימנין ח"ה לפי שהוילין לחרות עולם כמות הקימאלה
דהו שפאקת עליהו :

עיון יעקב

ר' הנינא אין עוד מלבדו אפי' לדבר כשפים נראה משום דקאי חילואת מלרס
דריש דקרא דכתיב או הנפה אלהים לבוא לקחת לו גוי מקרב גוי וכו'
ככל אשר עשה לכם ה' אלהיכם במצרים לעיניך סיפא דקרא אחת הלאה לדעת
כי ה' הוא האלהים אין עוד מלבדו משמע דאין עוד מלבדו אפי' כשפים קאמר
לפי שפגרים היתה מלאה כשפים כדלמרי' גבי יוסף חנן אחת מנשים לעפריים
וכו' ואין עבד היה יכול לנאח ממלרס מלני כשפים ועשה יאלו ששים רבוא שלא
הועילו הכשפים לכך אמר אין עוד מלבדו אפי' כשפים : 1

מקשה ספרי :

קן איני והאמר רבי יוחנן כו' - יש להקשות להמלי לא פריך הגמרא מר' יוחנן
הויכח כהאמר רבי חנינא אין עוד מלבדו אפילו לדבר כשפים . וי"ל משום

דכוח מתרשני דרבי חנינא פליגי לה רבי יוחנן . משא"כ גבי הרי"א מעשה דליתיה לאמר לה זיל שקול אין עוד מלבדו כתיב פריך ספיר ארץ סמך על פלגו דלמח
לימוד דרבי יוחנן אמת . ומתוך שאני רבי חנינא דכתיב וכוותיה ומכרי וכשייבו משא"כ לאוליה - ועל"כ משמע כלן מכרש"י דככל אדם אפילו שינוי עליו מן
מילא לחיות ויכולי המכשפים להמיתו . אבל לא כן משמע מירש"י הולין דף ו' ע"ב דפירש סס שמכחשים פמליא של מעלה שלא גזרו על אדם זה למות והוא
מת ע"י כשפים ע"כ . משמע אבל אם גזרו עליו שיחיה אין כח בכשפים להמיתו

ביאור הגר"א

ע"פ ר"י

[ב] ואל"כ כו' . הרשב"ם וכו' ב"י השיגה ל"ד דתכונה כוננו אבל כל הבאים אחריו הלך עליו שיהיו
הרבה לחשים נאסרו בנפשו והוא נשך אחר הפלוסופיה ולכן כ' כשפים ושמות ולחשים וכו' והוא שר אצל כנר וכו' איתן על קרקעו שהיו פועל הרבה פשוטות
כנ"י ל"פ שבות וכשפים אחר איתו כנ"י ואסרתה לאורבא אפרו כו' (בב"ב לא"י מ"ג) ובפ"ד סוה"ט וירושלמי יש סודא דר"א ור"י וכן בתורה וכו' ר"ח ור"א דאבינו
עמלא הילא ור' הויעו דאבר שם ואוקמה בין שמיא לארעא (בכורות מ' ט') וכן אבשי בן צוריה (סנהדרין נ"ט א') והרבה כיוצא ואמרו (בבב"ב פ"ג מ"ג) למה נקרא ספן
כשפים כו' . והתורה העידה ויהיו חנונים וכו' וזה שם וכן קטי"ן בדרבה מקצות ולחשים רבו סלכר . והפלוסופיה הסתו ברוב לקחה לפרש הנפרא הכל בדרך הלצ"י ולקחך אותם
כשפן ח"ו איני מאמין בהם ולא כהם ולא כחשפים אלא כל הרברים הם כשפן אלא שיש בהם עשיית לא עשיית של כנ"י הפלוסופיה שהם חנוניות אלא של כנ"י האמת .

קונטרסים כמבטוי קודש של הנאמן אמתי הכפופים כחומרם ונדרתו ובעני
המכריזים עליו . פאר הדור וכמנהגו . הסוד רמזו

פ"ק י"ב

קקש"ת מו"ה חיים נ"ע
האב"ד ור"מ דק"ק וזלאוין
אשר יקרא כחתיבתו בכתובתו בשם

נפש החיים

כמאמר דיל כוונתו דסקלים דף ר' חיי רשבי"ח אין ענין נפשות
לענין סודותיהם הן ומהן זכר צדיק לבינה .

ונא' שלא היה פתוי"ק עצמו רבי חנינא דנפיש וכוותיה כל כך
מתורתו ומעשיו הטובים המרובים, עד שבבבב"ב היה סבור לבו
שלא ישלט בו פעלת הקשפים, אבל הענין כמו שכתבתי לעיל,
כיון שבאמת אין כחות המרדקה טמאה שום כח מעצמם הליקה,
אלא שהיא ותקרה קבע בהם למעלה מכחות טבעי הפוכים
ומזלות, פרי ש"ע ד"י זה יהא ביכולתם לעשות פעלות, אף גם
לשנות סדרי טבעי המזלות, ובלתו ותקרה הם אפס ונתהו ובלו גם
רבי חנינא, לא שפחה על זכות קדשת מתורתו ומעשיו המרובים, רק
שנדע וישער בנפשו, שזאת האכונה קבועה בלבו לאמתה, שאין
עוד מלבדו ותקרה שום כח פלל, והרבי"ח עצמו בקדשת מהשבתו
לבצל הכחות בלם, ארון חיד המלא כל עצמיו ואין כאן שום
שליטה ומציאות כח אחר פלל, לכן היה נכון לבו בטיח בזה, שלא
ישלטו עליו פעלות הקשפים הנמשכים מכחות המרדקה טמאה, זה
שאמר לא מסתעף מילתיה, "אין עוד מלבדו" כתיבו.

ובאמת הוא ענין גדול וסקנה נפלאה, להסיר ולבטל מעליו כל
דינין ורצונות אחרים, שלא יוכלו לשלט בו ולא יעשו שום רשם
פלל, כשהאדם קובע בלבו לאמר, הלא ה' הוא האלקים האמת,
ואין עוד מלבדו ותקרה שום כח בעולם וכל העולמות פלל, והכל
מלא רק אהדותו הששטו ותקרו ששטו וישעל בלבו כשהוא כותב,
ואינו משיג פלל על שום כח ורצון בעולם, ומשעבר ומדבק טהר
מהשבתו רק לארון חיד ברוד הוא, פו יספיק הוא ותקרה ברוד,
שפמילא ותשלו מעליו כל הכחות והרצונות שבעולם, שלא יוכלו
לפעל לו שום דבר פלל .

פירוש נביאים ראשונים

שמואל א'

חלק ב'

להחכם השלם הכולל ראש על
אר"ץ ובה בחיפה מר"ן הכ"ו

כמהר"ר שמואל לאניאדו זצ"ל

714

אמרו למה

נקרא שם כשפים שמכחשים כח פמליא של מעלה וברש"י וזל שיש בהם כח אפילו למי
שגזרו עליו לחיות הם ממהים אותם . ושם הכיכמו דאפילו הכי רבי חנינא לא היה חש
לכשפים דאין עוד מלבדו כתיב ומסקינן דלא פליג על הניל שהם מכחשים כח פמליא
של מעלה דשאני ר' חנינא דנפיש וכוותיה . למדנו עתה מדבריהם שגדול כח הכשפים
מן השדים שהרי זה צריך כלי וזה אין צריך כלי הכשפים מכחשים פמליא של מעלה
כשאין כל כך זכות אבל אי נפיש וכוותיה לית לן בה דאין עוד מלבדו כתיב . מתוך הצעה
זו אבוא אל ענין אוב וידעו

וזהו הענין שדרשו ז"ל (הולין ז') על פסוק "כי ה' הוא
האלקים אין עוד מלבדו (רברים ד, לט), אפר ר"ח, אפלו כשפים . כי
כל עניני פעלות הקשפים נקשה נפחות השפחה של המרדקה
טמאה, והוא ענין הקמת הששטו שהיו הסנהדרין צריכין לידע"י
היגו הקמת שבות השפחה, וידעת ענין כחות המרדקה טמאה
בשמותיהם, ש"על ידם יפעלו בעלי הכשפים פעלות וענינים
משונים, כשפשיעין כחות השפחה בכחונת הטוב שבו, שישפיע
בתוכו היות לעשות נפלאות, הפך סדר כחות הטבעיים והמזלות.
וע"ז ע"ז חיים שער קלפת ננה ר"ש פ"ק ר"י, מהכח שבו קבע
הבורא, ארון כל ותקרה, ענין כחותיהם למעלה מכחות הטבעיים
הנמשכים והמזוכים והמזלות, ש"על ידו זה יהא כחם לעשות
פעלות, גם הפוך טבעי כחות הוככים ומזלות שהקבע בהם כעת
הבריאה . פירוש ש"על פח ועולם, קבע בו הבורא ותקרה פח ויכלת,
לתנהיג ולהטות את הכח והעולם שמתהויו, לכל אשר יהיה שפחה
הרוח וכו' .

ומה שאמרו שם "שמכחישו פמליא של מעלה" רצה לומר,
שרק סודר כחות הפמליא של "הכוכבים והמזלות" קבע הבורא
ותקרה פח כחות השפחה שהיו יכולין להקדם, אבל לא שיהא
בכחם לשנות ח"ו מסדר הפעלות הקדושים של כחות המרדקה
קדושה, ואתרבה כשפשיעין אותם בשמות של כחות הקדושה,
ממילא כרצו מתבטל כל עניני פעלתם לגמרי, וכמ"ס בתקו"ה י"ח,
אליו דנדעו בקלפיו עברו אמתה בשמחה ובהנאות דקדקא ברוד
הוא לאליו קלפיו ובטליו גזרה . (אלה היו דעים בקלפות עושים השפחה
בשמות ובהנאות של הקב"ה לאלה הקלפות ומכשלים הגזרה) וע"ז ע"ז
חיים פ"ק הנ"ל, כיון שאין הכח שלהם מצעמם ח"ו, כי אין עוד
מלבדו ותקרה בעל הכחות בלם, וגם שבאמת הלא הכל מלא רק
עצמות אהדותו הששטו ותקרה, ואין עוד מלבדו שום מציאות כח
פלל, לא כחות השפחה, ולא שום כח ושום עולם ונקרא פלל, זהו
שאמרו "אין עוד מלבדו", אפלו כשפים" .

וזהו שפמליא שם הש"ס על זה, עוברא דהיה אמתה, דמות קא
מהדרא להשכל עקריו ומהיה ש"ע ונפשי חנינא, אשר לזה,
שקולי, לא מסתעף מילתיה, "אין עוד מלבדו" כתיב, וקרוי,
והאמר ר"י, לזה נקרא שמו "כשפים", שמכחישו פמליא של
מעלה, שאני רבי חנינא דנפיש וכוותיה .

יהודיע

מהרהרין פ"ק ח'

בן

על השמים הממונים למעלה על דבר ודבר מדברים
הטבעיים, שאין לך דבר טבעי שאין עליו ממונה מלמעלה
כדי להוילאו מן הכח לפועל, דאפילו על עשבים ארו"ל על
כל עשב יש מלאך ממונה עליו ומכה בו ואל"ג גדל, ולכן
כשפים שהם משנים הטבע והנהיגו המסור ביד הממונים
נמלא הם מכחשים פמליא של מעלה המה אוהם הממונים
על פעולות הטבעיים וגם זה נעשה ע"פ גזרתו ותבדך
בשטאו כח השט"א כחערובת עיב ברע, וגרם שיהיה לה
שליטה בעולם, ולכן הכשפים שהם רוחות הסט"א יש להם
שליטה בנך, ולכן כוחו שחלשה הסט"א גם כחן של כשפים
נחלש שאין מלויים ככ"מ ואינם מלויין ללל כל אדם וכאשר
תמלא בענין השדים שנחמטעו בעולם ואינם מלויים בכל
מהים . וגם כו' הוא מטעם זה : א

והנה נגלה אלי ציון נפלא מאד, וסורו בו ספקות ויתגלו בו סודות אלוהיות. והוא—שנאנהו כבר בארנו בפרקי השקפה ב. כי כפי שעור שקל כל בעל שכל תקנה המשקטה בו. והאיש השלם בהשגתו אשר לא יסור שקלו מהאלוה תמיד תקנה המשקטה בו תמיד, והאיש השלם בהשגתו אשר הפנה מחשבתו מהאלוה קצת דמים—תקנה המשקטה בו בעת השבו אלוהים לבד ותסור המשקטה ממנו בעת שקלו, ולא יסור ממנו או יסור ממנו שלא ישיב קלו, אכל תמיד המשקטה תהיה, אחר שאין לאיש שהוא השלם בהשגתו, בעת שקלו, שקל בפועל, ואמנם הוא או משיג בלם קרוב, והוא דומה בעת תהיה לסופר המהיר בשפה שאינו כותב.

אור גדליהו

על ספר בראשית— שמות

נאספו ונלקטו מתוך שיחות שהשמיע

אמו"ר הגאון רבנו גדלי' הלוי שארר זצלה"ה

במתיבתא תורה ודעת ובבית מדרש עליון

יראה לי כי כל מי שתמצאהו רעה ברעות העולם, כן הנביאים או מן המסידים השלמים, לא מצאוהו הכע הוא רק בעת השקטה תהיה—ולפי ארך השקטה תהיה או שהיהות הענין אשר התעסק בו יהיה ענין הרעה. ואחר שהענין בן, כבר יר הספק הגדול אשר הביא הפילוסופים לשלל השקטת האלוהים מכל איש ואיש מבני אדם ולקטנות ביניהם ובין אישי מיני אשר בצלמי הים, וקטנה באדם על זה—מזאת המסידים ומטובים רעות גדולות, והתקצור הסוד בנה, ואפילו לפי דתם, ותקנה השקטת האלוהים ימי מהפדת קמי שהגיעו לו השפע שהוא הנזון קלו מי שישפיע להגיע אליו. ועם הפגות מהעקבת האדם והשיגו האלוהים ימי בדרךים האמתיים ושקטתו בזה שהשיג—אי אפשר שיקנה לו לאיש שהוא מין ממני הקרעות. פי הוא עם האלוהים והאלוהים צפו, אכל בקטיר מהשקתו מהאלוהים, אשר הוא או נבדל מהאלוהים, האלוהים נבדל ממנו, והוא או מן קלו קל נע שאפשר שימצאהו. פי הענין המביא המשקטה ולקטטט מנס המקנה הוא השפע שהוא השקלי, וכבר נבדל קצת השמים מן הקטיר שהוא השוב, או לא הגיע קלו לקטר שהוא הקרע— ולקנה ארע לשניהם מה שארע.

מחשבות הרזין

שהי הנבואה בישראל לרעת עמידות בדרך ידיעה מן השמים שלמעלה מהשגת אדם, הי' גם כהם ידיעה זו זה לעומת זה בדיעת האלמגנימים וקוסמים ומכשפים שהם ג"כ ידיעות שלמעלה מחכמה מהשגת אדם, אבל לא מלד המשכה מדעת עליון שלמעלה מן השמים דדבר זה לא הי' להם עוד משמת משרע"ה, רק מלד ידיעת העמים בזכוכים ומזלות וכדומה כמעטון שמחשב עמים, וכן כל חכמת הקסם והכישוף הוא מלד פעולות שחתת הזמן ולמעלה מן השמים, כי זה לעומת זה כמו השגת הנביאים אף שהי בדבר ד' לא הי' השגת דברי תורה שהיא המשכה מחכמה עליונה, דזה לא בשמים הוא רק הוא ממדריגות חחמות צסוד הרגלין, וידוע צסוד רגלי' יורדות מות כי הרגלין מוקבין ויורדין עד סוף כל דרגין צסוד ואתה מתי את כולם, וע"כ ייקת או"ה מהרגלין הי' משלמטה מטה מקום המות ממש, ומשאברה עלה מבנים או כשרחה חכמתם ג"כ, וכתחלת מלכות יון הי' הסתלקות הנבואה כמ"ס צסוד עולם, ואז הי' יסוד חכמת חורה שבצ"פ, וזה לעומת זה התחילה אז חכמת יוגית ופילוסופיית שהכחישו האלמגנימות והכישוף וכדומה חכמות שלמעלה משכל אנושי, דרך אלל בני ישראל חכמתם הוא השגת רוה"ק, ויוכלו להשיג עמידות ג"כ דרך חכמה וצרוה"ק, וכמ"ס צפ' הדר מכלן שכיון רצן גמליאל צרוה"ק, וכן צכמה דוכתי רוה"ק מחכמי ישראל, וכל חכמתם הוא להשיג שיש חכמה למעלה משכל אנושי, ושכל השגתם אינו מלד השגת שכל אנושי כלל, וע"כ אלל בני ישראל החכמים הם יודעי העמים ג"כ, דפשטי' הוא ידיעת העת דרך אלמגנימות

וכוחות האלו של רע אוים שולטים על ישראל רק כשהם מאמניים צסוד הזה של מקרה, אבל כאשר האדם מסתכל בהפנומיות של כל דבר אז אללו בעל כל הכוחות האלו של הכשפים, והדבר מצבור צגמ. (הולין זו) הכוח איתתה דהות קא מדורא למישקל עפרא מחותי כרע"י דרי חנוא אמר שקולו לא מסתיעע מילתך אין עוד מלכדו כתיב, וכאמר ר"י למה נקרא שמן כשפים וכ"ו שאני ר' חנוא דנפישא זכותי, עיי"ש, ודברי הגמרא לריכוס פירוש, שהרי ר' חנוא אמר שאין להכשפים כוחות כדרי כתיב אין עוד מלכדו, וכדר קאמר צגמ. דיש להם כוחות רק דשאי ר' חנוא דנפיש זכותי, אך פירוש הדברים הוא, כי ר' חנוא שהי נפיש זכותי והי צבור אללו האמונה של אין עוד מלכדו, שכל מה שיש בהבריאה הוא רק עיי הקצ"ה בעלמו, וכל הכוחות של הכשפים הם דמיון ושוא, והי דבוק כולו בהנהגה של אין עוד מלכדו, לא היו הכשפים שולטים בו, והלשון נפיש זכותי הוא מלשון שמן זית זך שכיח לו אמונה צבהירות צלי פסולת כי מי שדבוק צסוד הזה (שלמעלה מסדר העצב) אין להכשפים והכוחות הרע שלעיה עליו, כי הם צריאה של שקר ואויס שולטים רק צמי שמאמין צסוד של מקרה וככה ומכונן.

הרמב"ם קובע לנו כלל, כי ההנהגה שלמעלה עם האדם הוא כפי עבודתו, וכפי שעור וערך דבוקותו צו יתי' כן הוא ההנהגה שלמעלה עם האדם, ובאמת יסוד זה מצבור מדברי צגמ, שאמרו (הולין זו) הכוח איתתה דהות קא מדורא למישקל עפרא מחותי כרע"י דרי חנוא אמר שקולו לא מסתיעע מילתך אין עוד מלכדו כתיב וכאמר ר"ח למה נקרא שמן כשפים שמכחישים פמליה של מעלה שאני ר"ח דנפיש זכותי, עיי"ש, דברי צגמ לריכוס צריאה, והפירוש הוא שהקצ"ה כשצרא את העולם נתן כוחות בעולם שיכיו נראים כאלו מכחישים פמליה של מעלה, וככל צדי שיכיו לאדם צבורה, אבל הכשפים הם רק צסוד העצב, ומי שדבוק צסוד העצב יש צכח הכשפים לשלוע עליו, אבל ר"ח שהי לו ידיעה צבורה של אין עוד מלכדו, ודבוקותו באלקות הי' צבורה זו של אין עוד מלכדו, צכח לדרגה כזו שראה צבהירות שהקצ"ה מנהיג את העולם ושהכחות כל דבר הוא רק עיי מאמרו יתי, אשר על כן גם ההנהגה עם ר"ח שלמעלה הי' צסוד אחר לגמרי, צסוד זה של אין עוד מלכדו, ולכן לא יכלו הכשפים לשלוע עליו כלל, וזהו היסוד של הרמב"ם שהנהגה עם האדם הוא כפי דבוקותו ועבודתו.

באר היטב ו"א ע"ג

(וכ"ה ל"ש כיון פ"ו יורה להחיר להמון עם האולין ודורשין צוה"ו למכשפים ע"ד הנגיפה או ההולס אם ימים או ימות ע"י לא אכרה החורה אלל כישוף זמנים קדמוניות אכן עשה אין כישוף בעולם והכל כפי ע"ש)

ישיבת "הכותל" ירושלים
לעילוי נשמת
ר' לוי ב"ר משה כללאתי ז"ל
תרומת אשתו וילדיה - לינדון